

Regionförvaltningsverket

Räddningsväsendets tjänster i Helsingforsområdet 2022

Regionförvaltningsverkets
expertbedömning

Eero Nyman
Mira Leinonen
Sampsa Lintunen
Piia Manninen
Pauliina Kopra
Johanna Koskela

Regionförvaltningsverket i Södra Finland

Räddningsväsendet och beredskapen

Räddningsväsendets tjänster i Helsingfors stads område 2022

13.10.2023

-

Eero Nyman, Mira Leinonen, Sampsa Lintunen,
Piia Manninen, Pauliina Kopra, Johanna Koskela

Regionförvaltningsverkens publikationer 209/2023

ISSN- 2343-3132 (webbpublikation)

ISBN-978-952-7481-12-7

Tavastehus

2023

PRESENTATIONSBLAD

Regionförvaltningsverkens publikationer 209/2023

Författare Eero Nyman, Mira Leinonen, Sampsa Lintunen, Piia Manninen, Pauliina Kopra och Johanna Koskela		Publiceringsdatum 13.10.2023	
Publikationens namn Räddningsväsendets tjänster i Helsingfors stads område 2022			
Sammanfattning Regionförvaltningsverket utarbetar årligen i enlighet med lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) en expertbedömning av ordnandet av räddningsväsendet välfärdsområdesvis och nationellt. Expertbedömningarna erbjuder regionala och nationella beslutsfattare, tjänsteinnehavare och experter strukturerad information om centrala delområden inom ordnandet av räddningsväsendets tjänster. Tjänsterna för förebyggande av olyckor inom Helsingfors stads räddningsväsende har som helhet huvudsakligen genomförts enligt de uppställda kraven och målen. Utvecklingsbehoven har identifierats främst i det kvantitativa genomförandet av säkerhetskommunikation och tidsbestämd tillsyn samt i utredningen av bränder. Det finns långvariga och betydande brister i aktionsberedskapen för räddningsverksamheten i området. Åtgärderna för att åtgärda bristerna pågår och de förutsätter betydande investeringar och resurser under de kommande åren. Aktionsberedskapen har förbättrats, men stadsutvecklingen medför ständigt nya utmaningar för upprätthållandet av servicenivån. När det gäller räddningsverksamhetens beredskap ska utvecklingsåtgärderna dessutom inriktas på helheten för bekämpning av miljöskador. Enligt utredningen har räddningsverket identifierat avtalsbrandkårernas viktiga roll och stöder sig på avtalsbrandkårernas resurser i produktionen av räddningsverksamhetens tjänster. Medlemsantalet har ökat under den senaste tiden och inga särskilda utvecklingsbehov har framförts i fråga om avtalsbrandkårerna. Nivån på befolkningsskyddsberedskapen är delvis bristfällig och i helheten har flera utvecklingsbehov identifierats. Det är viktigt att åtgärda bristerna för att uppnå en tillräcklig servicenivå. Regionförvaltningsverket anser att de investeringar som presenteras i investeringsplanen som utarbetats av Helsingfors stads räddningsväsende är motiverade och att det finns ett tydligt behov för dem. Med investeringarna i fråga korrigeras de brister som observerats i tjänsterna och de är nödvändiga för att uppnå en tillräcklig servicenivå.			
Nyckelord Räddningsverket Expertbedömning Servicenivå Välfärdsområde			
ISSN (tryckt) xxxx-xxxx	ISBN (tryckt) xxxx-xxxx	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-7481-12-7
Sidantal 41	Språk Text...		Pris Text...
Utgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland		Tryckeri Text...	

KUVAILULEHTI

Aluehallintovirastojen julkaisuja 209/2023x

Tekijät Eero Nyman, Mira Leinonen, Sampsa Lintunen, Piia Manninen, Pauliina Kopra ja Johanna Koskela		Julkaisuaika 13.10.2023	
Julkaisun nimi Pelastustoimen palvelut Helsingin kaupungin alueella vuonna 2022			
Tiivistelmä Aluehallintovirasto laatii pelastustoimen järjestämislain (613/2021) mukaisesti vuosittain pelastustoimen järjestämistä koskevan asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain ja valtakunnallisesti. Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Helsingin kaupungin pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn palvelut ovat toteutuneet kokonaisuutena pääosin asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden mukaisesti. Kehittämistarpeita on tunnistettu lähinnä turvallisuusviestinnän ja määräaikaisen valvonnan määrällisessä toteuttamisessa sekä palontutkinnassa. Alueen pelastustoiminnan toimintavalmiudessa on pitkäaikaisia ja merkittäviä puutteita. Toimenpiteet puutteiden korjaamiseksi ovat käynnissä, ja ne edellyttävät tulevina vuosina merkittäviä investointeja ja resursointia. Toimintavalmiudessa on tapahtunut myönteistä parantunutta, mutta kaupunkikehitys asettaa jatkuvasti uusia haasteita palvelutason ylläpidolle. Pelastustoiminnan valmiuksien osalta kehittämistoimenpiteitä tulee kohdentaa lisäksi ympäristövahinkojen torjunnan kokonaisuuteen. Selvityksen mukaan pelastuslaitos on tunnistanut sopimuspälokuntien tärkeän roolin ja tukeutuu sopimuspälokuntien resursseihin pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa. Jäsenmääriä on saatu viime aikoina kasvatettua, eikä erityisiä kehitystarpeita sopimuspälokuntien osalta ole tuotu esille. Väestönsuojeluun varautumisen taso on osittain puutteellinen, ja kokonaisuudessa on tunnistettu useita kehittämistarpeita. Puutteiden korjaaminen on tärkeää riittävän palvelutason saavuttamiseksi. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan Helsingin kaupungin pelastustoimen investointisuunnitelmassa esitetyt investoinnit ovat perusteltuja ja niille on selkeä tarve. Kyseisillä investoinneilla korjataan palveluissa havaittuja puutteita ja ne ovat tarpeellisia riittävän palvelutason saavuttamiseksi.			
Asiasanat Pelastustoimi Asiantuntija-arvio Palvelutaso Hyvinvointialue			
ISSN (painettu) xxxx-xxxx	ISBN (painettu) xxxx-xxxx	ISSN (verkkopälokaisu) 2343-3132	ISBN (verkkopälokaisu) 978-952-7481-12-7
Kokonaissivumäärä 41		Kieli Teksti...	Hinta Teksti...
Julkaisija Etelä-Suomen aluehallintovirasto		Paino Teksti...	

Innehållsförteckning

1	Tjänster för förebyggande av olyckor	7
2	Räddningsverksamhet	13
3	Planer för räddningsverksamheten	25
4	Frivilligarbete inom räddningsväsendet	28
5	Befolkningsskyddstjänster	31
6	Kvaliteten på räddningsväsendets tjänster och behovet av att utveckla dem	35
7	Räddningsväsendets investeringar	36
8	Metoder och kvalitetsrapport	38
9	Bilagor	40
10	Källor och bakgrundsmaterial som använts i bedömningen	40

Till läsaren

Regionförvaltningsverket bereder i enlighet med 14 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) årligen en expertbedömning inom sin region för att välfärdsområdesvis bedöma tillräckligheten av räddningsväsendets servicenivå och finansieringsnivå. I expertbedömningen granskas och bedöms räddningsväsendets servicenivå enligt uppgift, behovet av räddningsväsendets tjänster, hur tillgången till och kvaliteten på tjänsterna utvecklats och den uppskattade framtida utvecklingen när det gäller detta samt behovet och inverkan av investeringar.

Expertbedömningarna lämnas till inrikesministeriet och offentliggörs i det allmänna datanätet. Expertbedömningarna har en betydande ställning i inrikesministeriets, finansministeriets och välfärdsområdenas årliga förhandlingar.

Från och med början av 2023 ansvarar 21 välfärdsområden och Helsingfors stad för att ordna räddningsväsendet. Senare i detta dokument avses med välfärdsområde Helsingfors stad som anordnare av räddningsväsendets tjänster. I bedömningarna som gjordes 2023 granskas nivån på räddningsväsendets tjänster med hjälp av uppgifter från de tidigare, nedlagda regionala organisationerna inom räddningsväsendet. Bedömningarna motsvarar därför inte till alla delar det innehåll som fastställts i inrikesministeriets förordning om välfärdsområdets tillsyns- och bedömningsskyldighet samt om regionförvaltningsverkets expertbedömning (21.12.2022/1213).

Bedömningens huvudsakliga informationskälla är välfärdsområdets årliga utredning, så uppgifter som hämtats från utredningen har inte separat markerats med en källhänvisning i handlingen. I bedömningen har dessutom använts annan information som framkommit i tillsynsarbetet, såsom klagomålsbeslut och rättelseförordnanden. I bedömningen utnyttjas dessutom information från välfärdsområdets egenkontroll, centrala dokument som definierar verksamheten, såsom servicenivåbeslut, samt Pronto-statistik (räddningsväsendets resurs- och olycksstatistik). Alla uppgifter som hämtats till bedömningen från annat håll än från välfärdsområdets utredning har markerats med källhänvisningar.

Räddningsväsendets resurs- och olycksstatistik Pronto är inrikesministeriets system för uppföljning och utveckling av räddningsväsendet samt utredning av olyckor. Pronto används i alla välfärdsområden och materialet består av de åtgärds- och resursregister som områdena för. Den statistiska granskning som ingår i bedömningen grundar sig i princip på uppgifter som hämtats från Pronto, men även de siffror som uppgetts i välfärdsområdets årliga utredning beaktas i granskningen.

Expertbedömningarna erbjuder regionala och nationella beslutsfattare, tjänsteinnehavare och experter strukturerad information om centrala delområden inom ordnandet av räddningsväsendets tjänster. Bedömningarna stöder också planeringen av välfärdsområdenas verksamhet.

Helsingfors stads räddningsverk hade möjlighet att kommentera utkastet till expertbedömning under tiden 29.6–30.7.2023. Räddningsverkets kommentarer beaktades som en del av färdigställandet av expertbedömningen.

Regionförvaltningsverket tackar räddningsverket för ett gott samarbete vid beredningen av bedömningen.

1 Tjänster för förebyggande av olyckor

Tjänster för förebyggande av olyckor som hör till räddningsväsendet omfattar

- styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation
- brandutredning
- samarbete för att förebygga olyckor
- uppföljning av olycksutvecklingen
- tillsyn över ändamålsenligheten i de uppgifter som hör till förebyggandet och övervakningen av olyckor som sköts i samarbete med välfärdsområdena
- tillsynsuppgifter
- beredskapsbesiktningar.

I detta kapitel bedöms behovet, tillgången och utvecklingsbehovet av tjänster för förebyggande av olyckor.

Utmaningar i produktionen av tjänster för förebyggande av olyckor i Helsingforsområdet är enligt välfärdsområdets riskanalys särskilt att andelen av befolkningen som är äldre eller har ett främmande språk som modersmål ökar. Detta ställer krav särskilt på ett smidigt samarbete med myndigheter och andra aktörer. Dessutom ska man i tjänsterna för förebyggande av olyckor utifrån riskanalysen beakta den tekniska utvecklingen, det ökade antalet elbilar samt olika lösningar för produktion, lagring och överföring av energi i den byggda miljön och under jord.¹ Enligt utredningen använde räddningsverket cirka 50 årsverken för att producera tjänster för förebyggande av olyckor 2022. Enligt beslutet om servicenivå ska en resurs på 43 årsverken användas för att producera tjänster för förebyggande av olyckor.²

1.1 Styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation

Handledning som hör till räddningsväsendet är bland annat

- styrning av byggande, uppgörande av räddningsplaner och uppgörande av redogörelser om utrymningssäkerheten samt myndighetens bedömningsförfarande
- stöd för egen beredskap
- styrning av underhållet av utrustning och anordningar inom räddningsväsendet.

Rådgivning som hör till räddningsväsendet är bland annat rådgivningstjänster per telefon och e-post. Säkerhetskommunikation är bland annat offentliga tillställningar, säkerhetsutbildning, kommunikation i sociala medier och mediekommunikation.

Enligt välfärdsområdets utredning innebär säkerhetskommunikation besök av allmänheten, mediekommunikation, deltagande i olika kampanjer och evenemang samt rådgivning per telefon, i sociala medier och i samband med all verksamhet som utförs i kundgränssnittet. I planen för förebyggande av olyckor fattas årligen

¹ Preciserande riskanalys av Helsingfors stads räddningsverk 2020.

² Beslut om servicenivån 2021–2024. Helsingfors stads räddningsverk.

beslut om tyngdpunkterna och närmare åtgärder för räddningsverkets säkerhetskommunikation.

I den gemensamma riskanalysen för HIKLU-området 2020 (Helsingfors stad, Östra Nylands, Mellersta Nylands och Västra Nylands räddningsverk) har man som åtgärdsförslag för säkerhetskommunikationen lyft fram bland annat behovet av att utvidga språkutbudet och satsa på klarspråk. I riskanalysen föreslogs dessutom satsningar på myndighetssamarbete och regionala samarbetsstrukturer ur ett förebyggande perspektiv. I sin egen preciserande riskanalys lyfte Helsingfors fram att befolkningen i Helsingfors åldras långsammare än i resten av Nyland, men att antalet personer med ett främmande språk som modersmål är högre i Helsingfors än i resten av Nyland.

Räddningsverket använde 9 årsverken för att genomföra säkerhetskommunikationen 2022. I siffran ingår inte den säkerhetskommunikation som den övriga personalen utför vid sidan av sitt arbete. Räddningsverkets normala säkerhetskommunikationstjänster genomfördes i huvudsak som planerat 2022. Man strävade efter att tillhandahålla tjänsterna inte bara på finska utan även på svenska och engelska. Räddningsverket nådde ut till cirka 6 procent av områdets befolkning genom säkerhetskommunikation och säkerhetsutbildningar. Det nationella medeltalet var 12 procent.³

Räddningsverket samlar in kundrespons om säkerhetsutbildningar. Enligt responsen är 99 procent mycket eller ganska nöjda med den erhållna tjänstens expertis och 98 procent upplever att tjänsten förbättrar säkerheten i den egna organisationen eller verksamheten mycket eller ganska mycket.

Räddningsverket har en separat grupp för strukturell styrning och rådgivning som samarbetar med byggnadstillsynsmyndigheterna och representanter för olika byggprojekt. Enligt Pronto-statistiken gavs handledning för planeringen av byggande och markanvändning 1 340 gånger.⁴

1.2 Brandutredning

Syftet med brandutredningen är att förebygga motsvarande olyckor och begränsa skadorna samt att utveckla räddningsverksamheten och aktionsberedskapen. Vid brandutredningen bedöms orsaken till eldsvådan och utreds de faktorer som påverkat antändningen och spridningen av branden, de skador som branden orsakat och räddningsverksamhetens förlopp. Brandutredningen är vanligtvis indelad i nivåerna 1–3.

I beslutet om servicenivån för 2022 fattades beslut om servicenivån för brandutredningen och ställdes upp mål för den. Enligt utredningen genomfördes brandutredningen som planerat 2022.

Enligt Pronto-statistiken har 100 procent av de bränder som orsakat allvarliga person- och egendomsskador (21 st.) undersökts.⁵ År 2022 utfördes 386 stycken brandutredningar på nivå ett och 22 stycken på nivå två. För utredningsarbetet användes personresurser motsvarande 1 årsverke. När det gäller utnyttjandet av resultaten av brandutredningarna förblir de uppgifter som presenteras i

³ Pronto. 9.5.23

⁴ Pronto. 26.5.23

⁵ Pronto. 29.5.23

utredningen på en allmän nivå, och det saknas en noggrannare bedömning av hur målen för brandutredningen har uppnåtts.

Anmälningsförfarandet enligt 41 § i räddningslagen genomförs inte i Helsingfors på det sätt som avses i lagen. Anmälningar görs inte systematiskt och anvisningar och utbildning för hur en anmälan ska göras ges inte på en tillräcklig nivå. Dessutom har man inte på det sätt som lagen förutsätter kommit överens med den myndighet som tar emot anmälningarna om att avvika från det skriftliga förfarandet.⁶

1.3 Samarbete för att förebygga olyckor

Räddningsverket ska i syfte att förebygga olyckor och upprätthålla säkerheten samarbeta med andra myndigheter samt med sammanslutningar och invånare i området och delta i det lokala och regionala säkerhetsplaneringsarbetet.

Övriga myndigheter är t.ex. byggnadstillsynsmyndigheterna, planläggningsmyndigheterna, miljö- och hälsoskyddsmyndigheterna, polisen och social- och hälsovårdsmyndigheterna. Dessutom samarbetar man med sotare.

Samarbetet för att förebygga olyckor har definierats som en del av räddningsväsendets alla tjänster, och i beslutet om servicenivån har samarbetet granskats separat för varje tjänst.

I Helsingfors görs ett stort antal anmälningar om brandrisker på grund av det stora invånarantalet, vilket förutsätter bra resursplanering av räddningsverket. År 2022 planerades att 1,4 årsverken används för processen gällande bostäder med brandrisk. Antalet anmälningar om brandrisker beräknas öka ytterligare i framtiden.

Helsingfors är till sin byggda miljö en tät och mångsidig stad. Det förutsätter att räddningsverket aktivt deltar i stadsplaneringen och samarbetar med bl.a. byggnadstillsynen och de olika skedena av planläggningen. Räddningsverket har inlett och utvecklar stadsmiljöenheten under 2022 och 2023.

1.4 Uppföljning av olycksutvecklingen

Uppföljningen av olycksutvecklingen omfattar uppföljning av antalet olycksrisker och antalet olyckor och utvecklingen av deras orsaker. Till uppföljningen hör också att inleda egna åtgärder och åtgärder som genomförs i samarbete med andra.

Enligt beslutet om servicenivån har räddningsverkets informationstjänst till uppgift att producera information om riskerna i verksamhetsmiljön som grund för beslutet om servicenivån samt som stöd för planeringen av verksamheten och för beslutsfattandet. Målet för informationstjänsten är att producera information och utredningar om förebyggande av olyckor, räddningsverksamhet och beredskap. I beslutet om servicenivån har man beslutat om en systematisk bedömning av hur olycksriskerna, antalet olyckor och olycksorsakerna utvecklas. Dessutom har man beslutat att producera information som stöd för planeringen och beslutsfattandet.

Räddningsverket har deltagit i utarbetandet av en gemensam riskanalys tillsammans med de övriga räddningsverken i Nyland. Riskanalysen fastställs

⁶ Regionförvaltningsverkens publikationer 167/2023.

våren 2023. I uppföljningen av olycksutvecklingen samarbetar man mycket på HIKLU-nivå. Utifrån uppföljningen av olycksutvecklingen har man utarbetat riskkort för brandutredningen enligt typ av objekt, som används bl.a. som stöd för tillsyn och säkerhetsutbildning. Dessutom har man utifrån uppföljningen av olycksutvecklingen lämnat förslag och initiativ enligt 43 § i räddningslagen till andra myndigheter och aktörer.

1.5 Tillsyn över ändamålsenligheten i de uppgifter som gäller förebyggande och övervakning av olyckor som sköts i samarbete med välfärdsområdena

Välfärdsområdet kan producera de tjänster som hör till dess organiseringsansvar själv eller i samarbete med andra välfärdsområden. Välfärdsområdet kan också på avtalsbasis av avtal upphandla dem hos andra tjänsteproducenter. Även om välfärdsområdet upphandlar tjänsterna hos en annan tjänsteproducent, kvarstår ansvaret för att ordna tjänsterna och övervaka att de produceras på behörigt sätt hos välfärdsområdet.

År 2022 genomfördes inga tjänster för förebyggande av olyckor i samarbete med välfärdsområdena.

1.6 Tillsynsuppgifter

Räddningsverket ska övervaka att de allmänna skyldigheterna enligt räddningslagen fullgörs och att verksamhetsutövarna och byggnadernas ägare och innehavare fullgör sina lagstadgade skyldigheter. Räddningsverket ska under sin tillsyn förrätta brandsyner och vidta andra åtgärder som tillsynen förutsätter.

Nivån på och målen för tillsynstjänsterna har fastställts i beslutet om servicenivå och tillsynsplanen. Det kvantitativa målet för de periodiska brandsynerna 2022 är minst 950 brandsyner.⁷ Enligt Pronto-statistiken utfördes sammanlagt 585 brandsyner (A1–A6 och 2 bostadsbyggnader). Det kvantitativa målet för 2022 uppnåddes till 66 procent. Enligt utredningen ansåg räddningsverket att orsaken till att det kvantitativa målet inte uppnåddes var bl.a. införandet av en ny praxis för hörande, något som fördröjde tillsynsprocesserna. I utredningen har man granskat resurserna för de periodiska brandsynerna med hjälp av typdimensionering. Typdimensioneringen för en tidsbunden tillsyn var 2,82 dagsverken 2022, medan typdimensioneringen 2021 var 1,7 dagsverken innan praxisen för hörande förnyades. Ur den synvinkeln är förändringen betydande.

Enligt beslutet om servicenivån har det förekommit utmaningar med att uppnå de kvantitativa målen redan tidigare år, men räddningsverket har vidtagit korrigerande åtgärder för att uppnå målen. Efterhandstillsynen har identifierats som en väsentlig del av tillsynsprocessen och räddningsverket utförde betydligt fler efterhandstillsynsåtgärder än i andra områden.⁸

Räddningsverket använder självutvärdering av brandsäkerheten som tillsynsmetod. Verket skickade 1 488 blanketter och 690 av dem returnerades. Att

⁷ Beslut om servicenivån 2021–2024. Helsingfors stads räddningsverk., Plan för förebyggande av olyckor 2022. Helsingfors stads räddningsverk.

⁸ Pronto. 25.5.23

få tillbaka fler utskickade blanketter i fortsättningen har identifierats som ett utvecklingsbehov.

I utredningen konstateras att det med nuvarande uppgifter är svårt att på ett tillförlitligt sätt påvisa sambandet mellan tillsynsverksamhetens konkreta effekter och olycksskadorna. Räddningsverket använder en auditering av den egna beredskapen för att bedöma beredskapen för brand- och utrymningssäkerheten vid det objekt som inspekteras. Enligt utredningen har det enligt de bedömningar som gavs vid auditeringen under en granskningsperiod på fem år som helhet skett en utveckling till det bättre.

1.7 Inspektion av beredskapen

Räddningsmyndigheterna kan förrätta inspektioner för att förvissa sig om att beredskapen inför storolyckor och inom befolkningsskyddet uppfyller lagens krav.

Under 2022 har räddningsverket inte utfört beredskapsinspektioner enligt 84 § i räddningslagen.

Regionförvaltningsverkets bedömning av behovet, tillgången och utvecklingsbehovet av tjänster för förebyggande av olyckor:

Tjänsterna för förebyggande av olyckor genomförs i huvudsak i enlighet med kraven och målen.

Handledning, rådgivning och säkerhetskommunikation har utifrån de uppgifter som erhållits gjorts på ett mångsidigt sätt och i huvudsak i enlighet med målen. Vid granskningen av mängden säkerhetskommunikation låg det lokala räddningsväsendet dock under det nationella genomsnittet. En undersökning som utreder stadsbornas erfarenheter av säkerhet visar att det finns ett tydligt behov av säkerhetskommunikation och säkerhetsutbildning även i framtiden. Inga andra utvecklingsbehov har lyfts fram.

I fråga om utnyttjandet av resultaten av brandutredningen bör man i fortsättningen utreda vilka konkreta åtgärder som har härletts från de observationer som gjorts i utredningen och hur de har förbättrat brandsäkerheten eller utvecklat räddningsverksamheten. Det finns brister i anmälningsförfarandet enligt 41 § i räddningslagen, så det krävs åtgärder för att utveckla helheten.

Samarbetet för att förebygga olyckor är mångsidigt och motsvarar behovet. Något betydande resursökningsbehov har inte presenterats i utredningen. Stadsmiljöenhetens verksamhet har inletts under 2022 och med hjälp av den utvecklas samarbetet ytterligare. I utredningen presenteras konkreta resultat som uppnåtts genom samarbete. Inga betydande utvecklingsbehov har framförts. En tillräcklig resursfördelning för den nya stadsmiljöenheten kan anses vara viktig i utvecklingen av det regionala och lokala säkerhetssamarbetet.

Uppföljningen av olycksutvecklingen är mångsidig. De åtgärder som vidtagits på basis av uppföljningen och verksamhetens konsekvenser förblir dock på en allmän nivå utifrån uppgifterna i utredningen. Det är ändamålsenligt att samarbeta i uppföljningen av olycksutvecklingen på grund av resursanvändningen och de gemensamma riskerna och särdragen hos räddningsverken i HIKLU-området. I utredningen har räddningsväsendet inte bedömt utvecklingsbehoven för uppföljningen av olycksutvecklingen.

Målen för den periodiska tillsynen uppnåddes inte 2022. Tillräckliga resurser ska allokeras till tillsynsverksamheten för att de tillsynsåtgärder som inte vidtagits ska kunna vidtas i följande års tillsynsverksamhet.

2 Räddningsverksamhet

Med räddningsverksamhet avses brådskande uppgifter som syftar till att

- rädda och skydda människor, egendom och miljön när en olycka är överhängande eller inträffar
- samt till att begränsa de skador som olyckan orsakar och lindra följderna av olyckan.

Åtgärder som behövs i räddningsverksamheten ska kunna vidtas utan dröjsmål och effektivt.

2.1 Varningar till befolkningen

Räddningsverket sörjer inom sitt område för varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta.

I Helsingfors finns ett fast larmsystem utomhus och tre flyttbara larmanordningar. De flyttbara larmen har funktionsproblem på grund av brist på reservdelar. Det fasta larmsystemets täckning har inte utretts, men under 2023 och 2024 förnyas systemet och målet är att utvidga täckningen för de larmanordningar som finns utomhus. I övrigt varnas befolkningen genom varningsmeddelanden.

Enligt beslutet om servicenivå har man i området beslutat att göra en bedömning av nuläget och behoven för det fasta larmsystemet utomhus och göra nödvändiga uppdateringar i systemet. Utredningen från Helsingfors ger inget svar på om bedömningen och uppdateringarna har genomförts enligt planerna och därför kan regionförvaltningsverket inte bedöma tillgången till tjänsten eller behovet av att utveckla den.

2.2 Räddningsverksamheten

För att förtydliga bedömningen har regionförvaltningsverken i expertbedömningarna delat in tjänsterna inom räddningsverksamheten i tjänster för grundläggande beredskap och tjänster för specialberedskap.

Med tjänster för grundberedskap avses sådana räddningstjänster som en räddningsenhet eller räddningsgrupp producerar och som inte förutsätter specialutrustning och -utbildning. Av den personal som deltar i produktionen av tjänster för grundberedskap förutsätts grundläggande utbildning för yrkes- eller avtalspersonal inom räddningsbranschen, tillräcklig fysisk funktionsduglighet och upprätthållande av tillräcklig kompetens. Av utrustningen för grundberedskap förutsätts att man med utrustningen kan klara av de vanligaste räddnings- och släckningsuppgifterna.

Med räddningsverksamhetens särskilda beredskap avses räddningsväsendets på förhand fastställda och säkrade förmåga att utföra till exempel rökdykning, kemikaliedykning, ytbärgning, vattendykning, bekämpning av miljöskador och räddning från hög höjd samt annan beredskap för räddningsverksamhet enligt de lokala riskerna. Tjänsterna för särskild beredskap förutsätter att personalen har specialutbildning och kompetens att utföra uppgifterna som delvis förnyas med jämna mellanrum. Ett effektivt genomförande av tjänster för särskild beredskap kan förutsätta specialutrustning.

2.2.1 Räddningsverksamhetens grundberedskap

Krav på aktionsberedskap

I anvisningen för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet⁹ har Finland delats in i 1 x 1 kilometer stora rutor. Rutorna har klassificerats enligt fyra riskklasser (I–IV) på basis av hur sannolika räddningsväsendets brådskande uppdrag är i rutan. För varje riskklass har fastställts en maximitid inom vilken rutorna ska nås. Minimimålet är att den första enheten i brådskande räddningsuppdrag uppnår målet inom aktionsberedskapstiden för riskrutan i minst 50 procent av uppdragen.

Riskklass	Aktionsberedskapstid för första enheten	Aktionsberedskapstid för räddningsverksamheten	Aktionsberedskapstid för räddningsplutonen
I	6 min	11 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min
III	20 min	22 min	40 min
IV	inget krav	inget krav	inget krav

Tabell 1: Mål för aktionsberedskapstiden

⁹ Anvisning för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet (IM 20/2012)

Karta över riskområden

Helsingfors stad har i sitt gällande beslut om servicenivån för räddningsväsendet beslutat om produktion av räddningsverksamhetens grundläggande beredskap på det sätt som definieras i anvisningen för planering av aktionsberedskapen i enlighet med riskområdeskartan nedan. I beslutet om servicenivån konstateras att bristerna i servicenivån i Kånala, Gårdsbacka, Mosabacka och Nordsjö förbättras under servicenivåbeslutsperioden.

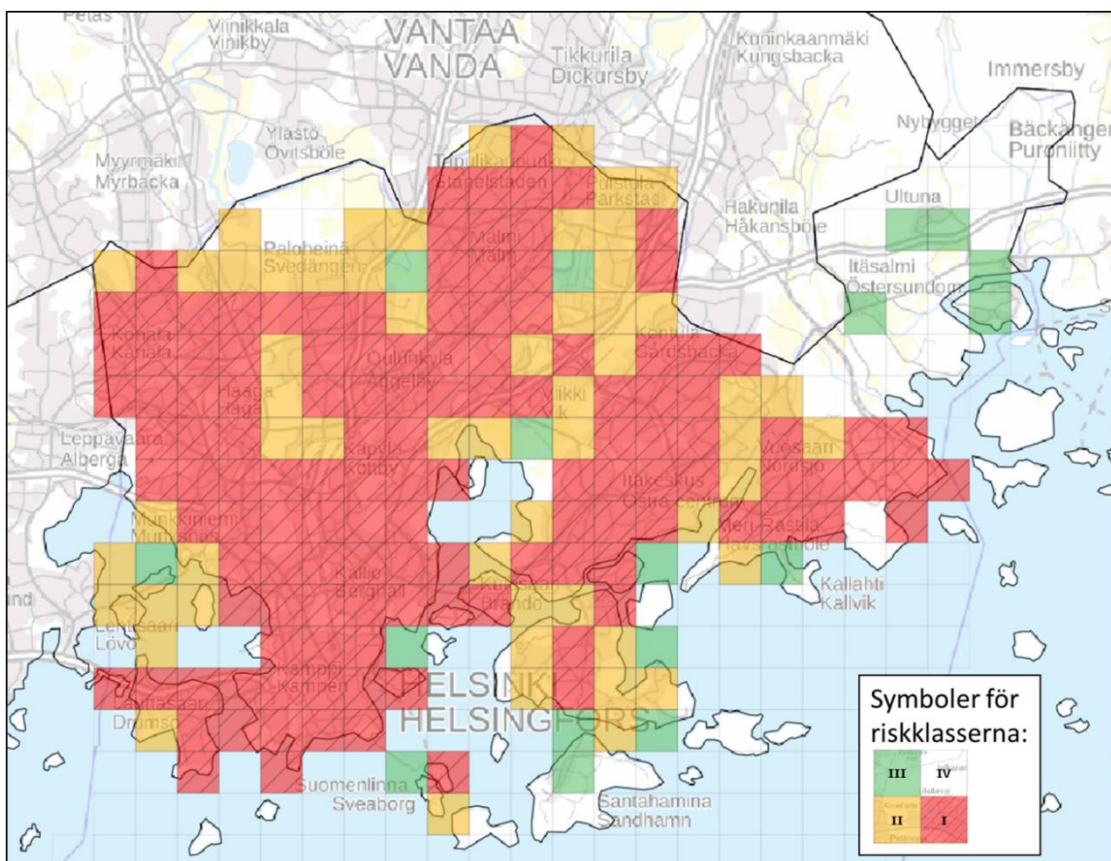

Bild 1: Helsingfors stads räddningsväsendes riskrutor 2022

Mål för den första enhetens aktionsberedskapstid

Aktionsberedskapstiden för den första enheten är tidsintervallet från det att räddningsväsendets första enhet larmades till det att enheten är på plats. Endast enheter som brådslande förflyttat sig till olycksplatsen beaktas.

Medianen för den förverkligade aktionsberedskapstiden för den första enheten var i området 6 minuter 2 sekunder 2022. Medeltalet för mediantiderna för de två föregående åren (2020–2021) var 6 minuter 2 sekunder.¹⁰ Därmed har aktionsberedskapstiden för den första enheten hållits oförändrad. I beslutet om servicenivån har man beslutat att den första enheten som anländer till platsen ska

¹⁰ Pronto. 31.5.23

nå olycksplatsen inom hela Helsingfors område på sex minuter i minst hälften av de brådskande uppdragen.¹¹

Utöver den totala aktionsberedskapstiden i hela området 2022 har regionförvaltningsverket utrett hur aktionsberedskapen förverkligas med hjälp av sitt eget material. Problemrutorna¹² vad gäller aktionsberedskapstiden för den första enheten har tagits upp till granskning. Under granskningsperioden 2019–2022 fanns det sammanlagt 54 problemrutor i Helsingforsregionen. I denna granskning beaktas endast de problemrutor där det har förekommit minst fyra uppdrag per år under granskningsperioden. Därmed finns det sammanlagt 47 rutor som ska granskas. Detta innebär alltså att det har förekommit betydande missförhållanden i aktionsberedskapstiderna. Avgränsningen med minst fyra uppdrag har gjorts för att förtydliga bedömningen och tar inte ställning till hur betydelsefulla de problemrutor som inte granskas är.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland har utfärdat ett föreläggande om rättelse av bristerna i den första enhetens aktionsberedskapstid 2016 och förenat sitt föreläggande med vite 2019.¹³ Helsingfors stad överklagade ärendet till förvaltningsdomstolen, som 2020 fattade ett beslut om att bristerna i aktionsberedskapen som ska avhjälpas ska åtgärdas stegvis före utgången av 2025 så att årliga delmål på 25 procent har ställts upp för de korrigerande åtgärderna för 2022, 2023 och 2024.¹⁴

Helsingfors stad har på regionförvaltningsverkets begäran gjort en utredning om hur skyldigheterna för 2022 utförts. Staden anger i utredningen att de korrigerande åtgärderna har förbättrat aktionsberedskapstiden på det sätt som krävts.¹⁵ Utredningen grundar sig på rutorna i riskklass I och granskningsåret 2017 som utgjorde grunden för bestämmande av vite.¹⁶ Utifrån regionförvaltningsverkets granskning förbättrades aktionsberedskapen i Helsingforsregionen 2022 i sammanlagt fem problemrutor i riskklass I så att de inte längre är problemrutor.

¹² Problemrutor är de riskrutor där aktionsberedskapen inte har förverkligats under de fyra föregående kalenderåren.

¹³ ESAVI/609/2014, ESAVI/14766/2019

¹⁴ Tavastehus förvaltningsdomstol 20/0563/1.

¹⁵ Utredning av räddningsväsendet i Helsingforsområdet. 27.2.23

¹⁶ Räddningsverkets kommentarer. 28.7.23

räddningsverksamhetens aktionsberedskap kan förbättra aktionsberedskapstiderna, men effekterna av dem kan ännu inte bedömas.

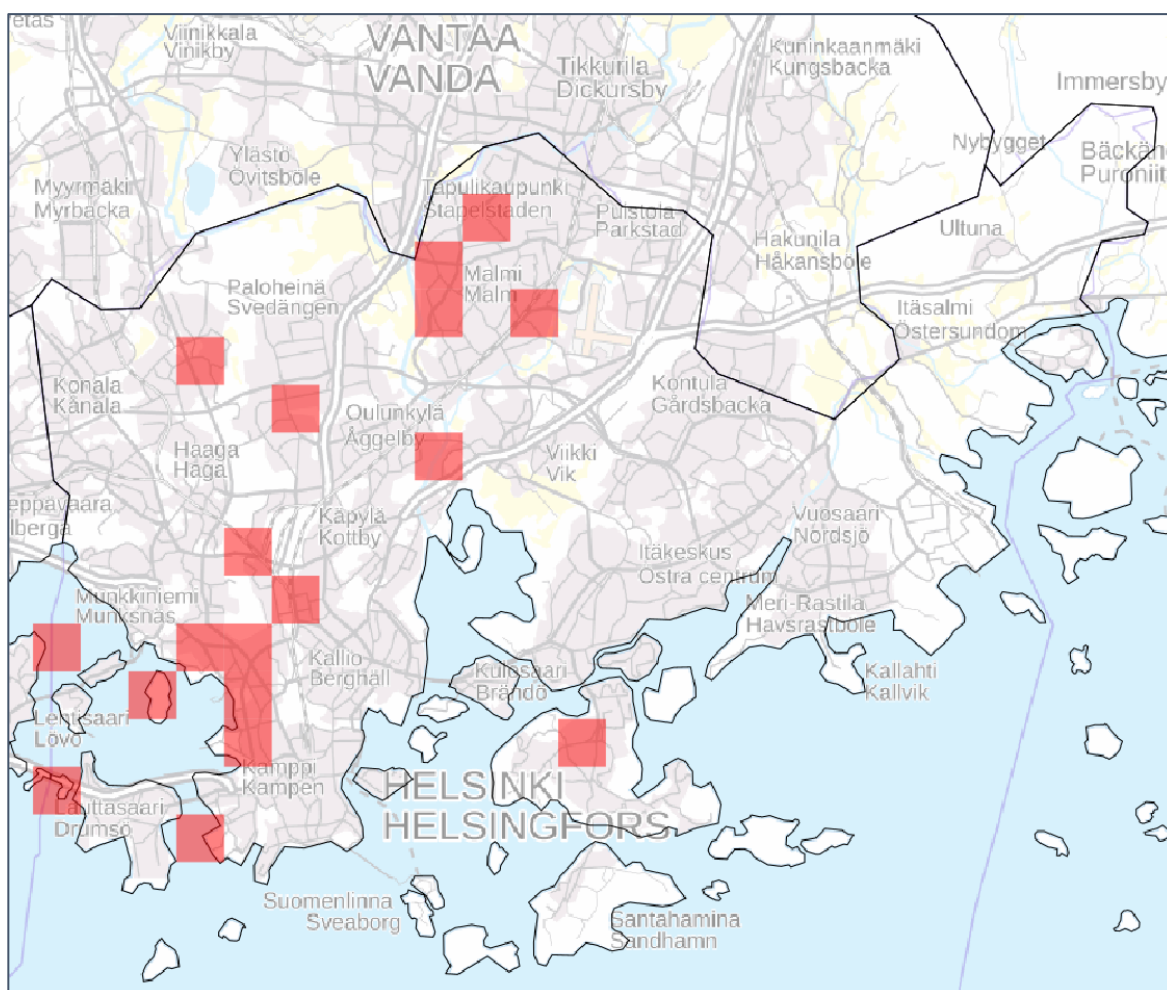

Bild 3: Eventuella nya problemrutor som kommer att uppstå i Helsingforsområdet

Mål för räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid

Aktionsberedskapstiden för räddningsverksamheten är ett tidsintervall från det att den första räddningsenheten larmas till det att en räddningsenhet på minst fyra personer inleder effektiv räddning. Endast enheter som brådskande förflyttat sig till olycksplatsen beaktas.

Medianen för den förverkligade aktionsberedskapstiden för räddningsverksamheten i området var 11 minuter 4 sekunder 2022. Medeltalet för mediantiderna för de tre föregående åren var 11 minuter 16 sekunder.¹⁸ Enligt denna granskning kan räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid anses ha utvecklats i en bättre riktning. Enligt beslutet om servicenivå är aktionsberedskapstiden för räddningsverksamheten i hela Helsingforsområdet 11 minuter i minst hälften av de brådskande uppdragen.

¹⁸ Pronto. 31.5.23

Mål för räddningsplutonens aktionsberedskapstid

Räddningsplutonen består av en ledare och minst två och högst fem räddningsenheter. Eftersom det inte finns några aktionsberedskapstider för den verkliga räddningsplutonen, används som den beräknade aktionsberedskapstiden för räddningsplutonen åtgärdsstatistiken i Pronto från det att den första räddningsenheten larmats till det att minst nio personer från räddningsväsendet har anlänt till olycksplatsen. Endast enheter som brådslande förflyttat sig till olycksplatsen beaktas.

Medianen för den förverkligade aktionsberedskapstiden för räddningsplutonen i hela området var 9 minuter 35 sekunder 2022. Medeltalet för mediantiderna under de tre föregående åren var 8 minuter 55 sekunder.¹⁹ Genom denna granskning kan räddningsplutonens aktionsberedskapstid anses ha blivit något längre, men tiden är ändå betydligt bättre än kravet i anvisningen för planering av aktionsberedskapen.

I beslutet om servicenivån har fastställts att räddningsplutonen ska nå olycksplatsen inom hela Helsingfors område på tio minuter i minst hälften av de brådslande utryckningarna.

2.2.2 Särskild beredskap inom räddningsverksamheten

Rökdykningsberedskap

Med rökdykning avses släcknings- och räddningsarbete som utförs med hjälp av tryckluftsandningsapparat och vederbörlig skyddsutrustning och som förutsätter att man tränger in i ett antänt, rökigt och avgränsat utrymme inomhus eller arbetar på taket till en brinnande byggnad.

Rökdykning förutsätter att räddningsmännen har den utbildning som uppgiften kräver, regelbunden årlig övning som upprätthåller kompetensen samt tillräcklig fysisk kondition och ett tillräckligt gott hälsotillstånd. För släckning av brinnande och avgränsade inomhusutrymmen används också andra metoder än rökdykning.

Räddningsverket ordnar årligen rökdykningsövningar för personal som har behörighet för rökdykning i enlighet med inrikesministeriets anvisning för räddningsdykning. På åtta räddningsstationer på fastlandet hålls kontinuerlig rökdykningsberedskap (minst 1+3 anställda).

Beredskap för CBRNE-olyckor

Med CBRNE-olyckor avses olyckor där kemiska ämnen (C), biologiska sjukdomsalstrare (B), radioaktiva ämnen (R), kärnenergi (N) eller explosiva varor (E) är inblandade.

Kemikalieolyckor bekämpas vid behov med kemikaliedykning, med vilken avses spanings-, räddnings-, bekämpnings- och andra motsvarande uppgifter i ett område där omedelbar fara föreligger och som förutsätter användning av tryckluftsandningsapparat och vederbörlig kemikalieskyddsdräkt. Kemikaliedykning

¹⁹ Pronto. 31.5.23

förutsätter att räddningsmanskaper har den utbildning som uppgiften kräver, regelbunden årlig övning som upprätthåller kompetensen samt tillräcklig fysisk kondition och ett tillräckligt gott hälsotillstånd.

Specialmateriel som behövs för bekämpning av olyckor med farliga ämnen har placerats vid alla räddningsenheter. Man har förberett sig på större olyckor med farliga ämnen vid kemikaliebekämpningsenheten RHE3158 och personrengöringsenheten RHE70582. I HIKLU-området finns dessutom en kemikaliebekämpningsenhet RKU3058 som används gemensamt av räddningsverken. I Helsingforsregionen har avtalsbrandkårerna utbildats i att använda Försvarmaktens personrengöringssystem, som står till räddningsverkets förfogande som handräckning. Räddningsverket samarbetar med polisen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarmakten och Strålsäkerhetscentralen i anslutning till CBRNE-situationer och olyckor med farliga ämnen.

Beredskap för vattenräddning

Vattenräddning innebär räddningsverksamhet och ytbärgning samt vattendykning som utförs med båtmateriel. Ytbärgning innebär att en människa, ett djur eller egendom räddas och skada avvärjs på vattenytan eller strax under den, utan vattendykningssutrustning. Med vattendykning avses räddning av människor eller egendom och bekämpning av miljöskador som kräver vattendykningssanordningar och -utrustning.

Räddningsverkets alla åtta räddningsenheter har beredskap för vattenräddning. Kontinuerlig vattendykningssberedskap (nivå 1) upprätthålls vid Skillnadens räddningsstation med minst två dykare. Räddningsverket bedömer att det nuvarande antalet dykare är tillräckligt och att vattendykningssutrustningen är på en god nivå. Utbildning ordnas i tillräcklig omfattning med tanke på behoven och i samarbete med andra myndigheter. Människor räddas ur vattnet i Helsingfors cirka 30 gånger per år och endast ett fåtal händelser bedöms orsaka en allvarlig personskada. I utredningen bedöms att vattendykningssberedskapen är på en tillräcklig nivå med tanke på antalet olyckor och verksamhetsområdets omfattning.²⁰

Särskild beredskap inom räddningsverksamheten vid miljöskador

Med räddningsverksamhet vid miljöskador avses räddningsverksamhet vid oljeskador och kemikalieolyckor samt annan räddningsverksamhet för skydd av miljön.

Oljebekämpningsplanen uppdaterades 2017 och var i kraft till slutet av 2021. Planen uppdateras under perioden då beslutet om servicenivå gäller. Räddningsverket samarbetar med andra myndigheter och aktörer och utbildar vid behov.

Räddningsverket samarbetar med Stara för avvärjningen av översvämningar och förbereder sig för avvärjningen av översvämningar med nödvändiga planer. Man har också förberett sig på bekämpning av stormskador med hjälp av nödvändiga

²⁰Räddningsverkets kommentarer. 28.7.23

planer, samarbete och överenskommelser om användningen av resurser i rusningssituationer.

I regionförvaltningsverkets expertbedömning för 2021 konstateras att Helsingfors stads räddningsverks beredskap för bekämpning av miljöskador ligger på nivå A enligt bedömningen, vilket är minimikravnivån för räddningsverken i vars riskbedömningar miljöskadorna har identifierats som små dagliga olyckor. I Helsingfors finns det en risk för fartygsolje- och kemikalieskador och därför bör räddningsverket i sin beredskap eftersträva klass C. Enligt bedömningen kräver helheten för bekämpning av miljöskador betydande utvecklingsresurser för att beredskapen ska stiga till en nivå som motsvarar de identifierade riskerna. Bedömningen grundar sig på regionförvaltningsverkens rapport om bekämpning av miljöskador inom räddningsväsendet 2022.²¹

Beredskap för räddning från hög höjd

I räddning från hög höjd ingår åtgärder för räddning från hög höjd med fordonsmateriel och reppräddning och arbete i ett område där det finns risk för fall. Arbete på ett område med fallrisk kan vara psykiskt och fysiskt krävande arbete och ett tryggt utförande ställer särskilda krav på räddarens hälsotillstånd, funktionsduglighet, utbildning och övning.

Det primära räddningstekniska hjälpmedlet vid räddning från hög och låg höjd är en skyliftenhet. I ständig beredskap finns minst två och högst fyra skyliftenheter. Dessutom har alla räddningsenheter grundutrustning och -kompetens för arbete i områden med fallrisk (PVT-nivå I). Två räddningsenheter har den mer krävande kompetensnivån för PVT II-nivån och en räddningsenhet har en hoppkudde.

Beredskap för att få släckvatten

Räddningsverkets släckvattenplan och serviceavtalet mellan räddningsverket och HRM om leverans av släckvatten uppdateras under den kommande servicenivåbeslutsperioden.

Beredskap enligt andra lokala risker

Utredningen lyfter fram de för städer typiska dragen, såsom de krav som byggande under marken och på höga höjder samt omfattande byggnadshelheter ställer. Man förbereder sig på dessa genom nödvändiga planer och till exempel anvisningar som stöder räddningsverksamheten och ledningen.

Räddningsverket förutsätts dessutom ha särskild beredskap för olyckor till sjöss enligt sjöräddningslagen. Räddningsverket har en utbildad räddningsgrupp (MIRG) enligt sjöräddningslagen och definitionerna för internationell sjöfart. MIRG-gruppen i Helsingfors är funktionellt och materiellt enhetlig med gruppen vid Egentliga Finlands räddningsverk och grupperna larmas tillsammans. MIRG-gruppen har uppskattningsvis några räddningsuppdrag per år. MIRG-gruppen enligt den

²¹ Räddningsväsendets tjänster inom Helsingfors stads räddningsväsende 2021. Regionförvaltningsverken. Utkast., Beredskap för bekämpning av miljöskador inom räddningsväsendet 2022. Regionförvaltningsverkens publikationer 157/2023 (på finska).

nuvarande verksamhetsmodellen är ett kostnadseffektivt och fungerande sätt att svara på de bedömda riskerna.

2.3 Ledning av räddningsverksamheten

Räddningsverksamheten leds av räddningsmyndigheten och räddningsväsendets formation har alltid en ledare. I samarbetssituationer där flera myndigheter deltar i räddningsverksamheten fungerar räddningsmyndigheten som allmän ledare. För ledningen av räddningsverksamheten utarbetas nödvändiga planer där de ledningsarrangemang som riskerna och hoten förutsätter fastställs i situationer med olika omfattning och även långvariga situationer.

Uppbyggnaden av ledningssystemet för räddningsverksamheten i området har fastställts i beslutet om servicenivån och nödvändiga preciseringar har gjorts i anvisningarna som gäller ledningen. För den pågående servicenivåbeslutsperioden har man beslutat att planera Nylands ledningscentral i Helsingfors och förbereda sig på att ta den i bruk.²² I utredningen har inga särskilda utvecklingsbehov lyfts fram.

2.4 Tillsyn över att de uppgifter inom räddningsverksamheten som välfärdsområdena sköter i samverkan sköts på ett ändamålsenligt sätt.

Välfärdsområdet får producera de tjänster som hör till dess organiseringsansvar själv eller i samarbete med andra välfärdsområden eller enligt avtal upphandla dem av andra tjänsteproducenter. Även om välfärdsområdet upphandlar tjänsterna hos en annan tjänsteproducent, kvarstår ansvaret för att ordna tjänsterna och övervaka att de produceras på behörigt sätt hos välfärdsområdet.

Enligt utredningen är samarbetet med Nylands område, dvs. HIKLU-räddningsverken, rutinmässigt. Samarbetsavtalet mellan HIKLU-räddningsverken uppdaterades i december 2015. Syftet med avtalet är att ur räddningsverksamhetens synvinkel stöda koordineringen och ledningen av räddningsverksamhetens gemensamma resurser. Samarbetet mellan HIKLU-räddningsverken har varit aktivt under den föregående servicenivåbeslutsperioden och verksamhetsmodellerna har förenhetligats. Enligt de uppgifter som getts i utredningen finns det inga avtalsbaserade uppgifter vars ändamålsenliga skötsel måste övervakas.

2.5 Handräckning av räddningsmyndigheten

Räddningsmyndigheten kan ge handräckning som lämpar sig för dess verksamhetsområde för att utföra en lagstadgad uppgift som ankommer på staten, välfärdsområdet eller en kommunal myndighet eller inrättning.

Utifrån utredningen har handräckning enligt 50 § i räddningslagen identifierats som en väsentlig del av räddningsmyndighetens dagliga produktion av tjänster. I utredningen konstateras att arrangemangen för att ge och ta emot handräckning och experthjälp genomförts i enlighet med det föregående beslutet om servicenivå

²² Beslut om servicenivån 2021–2024. Helsingfors stads räddningsverk.

i enlighet med räddningslagen (47 § och 50 § i räddningslagen) samt separata avtal mellan räddningsverket och myndigheterna. Inga särskilda utvecklingsbehov har lyfts fram.

2.6 Lämnande och mottagande av internationellt bistånd

Räddningsväsendet deltar i upprätthållandet av den beredskap som krävs av räddningsväsendet för att lämna bistånd till utlandet och ta emot internationellt bistånd.

Enligt utredningen har räddningsverket identifierat betydelsen av internationellt samarbete i utvecklingen av räddningsverksamheten. Det internationella samarbetet i Östersjöområdet anses vara särskilt viktigt för att utveckla räddningsverksamheten. Räddningsverket kan vid behov erbjuda sin personal som medlemmar i den internationella Finn Rescue Team-gruppen. Dessutom har personalen möjlighet att under arbetstid delta i Räddningsinstitutets utbildningar i internationell räddningsverksamhet. HIKLU-räddningsverken har tillsammans berett en Host Nation Support²³-anvisning. Räddningsverket har möjlighet att erbjuda kompetens för räddningssituationer som även internationellt sett är tekniskt krävande, såsom ruinräddning.

Regionförvaltningsverkets bedömning av behovet, tillgången och utvecklingsbehovet för räddningsverksamhetens tjänster:

Regionförvaltningsverket har meddelat nödvändiga förelägganden om att räddningsverksamhetens aktionsberedskap ska utvecklas och räddningsverket har vidtagit utvecklingsåtgärder. I utredningen gällande 2022 har Helsingfors stad konstaterat att de första huvudförpliktelseerna har uppfyllts. Regionförvaltningsverket fattar beslut i ärendet i början av 2024 då uppfyllandet av huvudförpliktelsen kan bedömas med hjälp av statistikuppgifterna för 2023. Det har skett en positiv utveckling i aktionsberedskapen. Å andra sidan kan man utifrån statistiken se att det också kan uppstå nya problemrutor för den första enhetens aktionsberedskap i Helsingforsområdet. Dessa riskrutor ska beaktas i de utvecklingsåtgärder som redan pågår.

Räddningsverksamhetens specialberedskap är i huvudsak på en nivå som motsvarar servicebehovet. Utvecklingsåtgärderna bör dock inriktas särskilt på helheten för bekämpning av miljöskador. Denna brist har regionförvaltningsverket lyft fram redan i den föregående bedömningen. Utvecklingsåtgärderna har inte presenterats närmare i utredningen för 2022.

Släckvattenplanen ska uppdateras i sin helhet.

3 Planer för räddningsverksamheten

Detta kapitel behandlar planer som räddningsverket ska göra upp enligt räddningslagen. Planerna är handlingar som stöder produktionen av de tjänster inom räddningsväsendet som utvärderingen gäller. Regionförvaltningsverket bedömer upprättandet och genomförandet av planerna utifrån välfärdsområdets utredning.

Räddningsverket ska enligt räddningslagen göra upp planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet kräver. Räddningsverken ska i samverkan och under ledning av de räddningsverk som ansvarar för samarbetet inom räddningsverksamheten göra upp planer för den ledning av räddningsverksamheten och det lämnande av bistånd som behövs inom samarbetsområdet för räddningsverksamheten.

3.1 Larmanvisningar

Räddningsverket ska i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket välfärdsområde de är från.

Enligt utredningen beaktas alarmeringen av aktörer som deltar i räddningsverksamheten och ger handräckning i larmanvisningen och man har gått i genom sakerna tillsammans innan planen godkänns. Nödcentralssystemet Erica har möjliggjort ett mångsidigare system för larmrespons och dessutom har systemet Erica Client gjort det möjligt för räddningsverkets lägescentral att ta enskilda situationer eller situationshelheter i egen ledning och att larma. Man har kommit överens med Nödcentralverket om att ta i bruk dessa verksamhetsmodeller.

3.2 Räddningsverkens plan för ömsesidigt bistånd

Räddningsverket ska vid behov bistå ett annat räddningsverk vid räddningsverksamhet och i samarbete göra upp behövliga samarbetsplaner för räddningsverken om biståndsberedskap och om begäran om och lämnande av bistånd. Räddningsverken ska vara beredda att i räddningsverksamhet bistå varandra inom samarbetsområdet och att vid behov också bistå ett räddningsverk som hör till ett annat samarbetsområde för räddningsverksamheten.

Enligt utredningen har huvudstadsregionens s.k. HIKLU-räddningsverk (Helsingfors, Östra Nylands, Västra Nylands och Mellersta Nylands räddningsverk) ingått ett samarbetsavtal 2015. Samarbetet mellan dessa räddningsverk i fråga om räddningsverksamhetens aktionsberedskap och planer har utvecklats i enlighet med avtalet. HIKLU-räddningsverken har en gemensam anvisning om allmänna arrangemang som har kompletterats i Helsingfors med räddningsverkets egna olyckstyps- och andra situationsspecifika separata planer och kontinuitetshanteringsplaner.

3.3 Samarbetsplaner

Räddningsverket ska utarbeta sådana planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet kräver. Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk är skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i planeringen av räddningsverksamheten och att vid olyckor och tillbud handla så att räddningsverksamheten kan skötas effektivt.

Enligt utredningen ska de myndigheter, inrättningar och affärsverk som deltar i räddningsverksamheten göra upp planer för skötseln av sina uppgifter i samband med räddningsverksamheten och om deltagandet i räddningsverksamheten enligt typ av olycka och i behövlig omfattning. Helsingfors räddningsverk har gällande samarbetsavtal med grannräddningsverken, polisen, Gränsbevakningsväsendet, bevakningsflygdivisionen och Försvarmakten.

3.4 Planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna kräver

Räddningsverket ansvarar för utarbetandet av de planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet förutsätter, inklusive planen för släckningsvatten.

Enligt utredningen har räddningsverket fastställt en process för utarbetande och uppdatering av planerna enligt vilken planerna uppdateras vid behov eller minst vart tredje år. Ansvariga personer har utsetts för dokumenten. Planerna behandlas vid den operativa verksamhetens månadmöte. De slutliga dokumenten bestyrks med en underskrift. Räddningsverket samlar in respons om planerna med hjälp av två system. Systemen är rapporteringssystemet för avvikelser och utvärderingen av den operativa ledningen.

3.5 Externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk

För en eventuell olycka ska räddningsverket göra upp en extern räddningsplan i samarbete med den berörda verksamhetsidkaren för områden där det enligt räddningslagen finns en kärnanläggning, en produktionsanläggning, en deponi för utvinningsavfall, en bangård eller ett hamnområde som används för transport av farliga ämnen. Räddningsverket och verksamhetsidkaren ska tillsammans se till att informationen om planen ges och ordna övningar för att säkerställa att räddningsplanen fungerar. Välfärdsområdena har olika antal objekt som förutsätter en extern räddningsplan.

Enligt utredningen har de objekt i Helsingfors som kräver en extern räddningsplan beaktats i HIKLU-räddningsverkens riskanalys. Räddningsverket har utarbetat externa räddningsplaner för alla objekt inom sitt område tillsammans med verksamhetsutövaren och informerat om planerna på det sätt som krävs. Vid alla objekt har övningar ordnats i enlighet med kraven och utredningar har gjorts om

dem. Enligt räddningsverkets utredning har frågorna i anslutning till denna punkt genomförts på föreskrivet sätt och alla åtgärder har upplevts som nyttiga.

Regionförvaltningsverkets bedömning av behovet, tillgången och utvecklingsbehovet för räddningsverksamhetsplanerna:

Utifrån uppgifterna i utredningen har processen för uppdatering av räddningsverksamhetens planer fastställts och nödvändiga uppdateringar har gjorts. Enligt utredningen är de skyldigheter som grundar sig på planerna i ordning.

I fråga om externa räddningsplaner för objekt som medför särskild fara har det förekommit brister i processen och regionförvaltningsverket har varit tvunget att ge anvisningar och använda anmärkningsförfarandet för dessa.

4 Frivilligarbete inom räddningsväsendet

Avtalsbrandkårer och andra organisationer och personer kan anlitas för att bistå räddningsväsendet i utbildnings-, rådgivnings- och upplysningsuppgifter och räddningsverksamhet. Valfärdsområdet beslutar i vilken omfattning det anlitar frivilliga för att producera räddningsverksamhetens tjänster.

Utöver avtalsbrandkårerna kan även andra aktörer, såsom sjöräddningsföreningars enheter, frivilliga räddningstjänsten, räddningsbranschens förbund, räddningshundar samt radioamatörer och andra organisationer och föreningar som grundar sig på frivilligverksamhet, anlitas för att bistå i räddningsväsendets uppgifter.

I detta kapitel utvärderas skötseln av uppgifter i anslutning till frivilligarbete inom räddningsväsendet, det uppgiftsspecifika behovet av och tillgången till tjänster samt behovet av att utveckla dem.

4.1 Anlitande av frivilligarbete i produktionen av räddningsväsendets tjänster

Helsingfors utnyttjar i betydande grad regionens avtalsbrandkårer för att producera räddningsväsendets tjänster. 14 brandkårer fungerar i enlighet med det regionala brandkårsavtalet som stöd för den operativa personalen. Antalet personer på larmavdelningarna är cirka 200, varav cirka hälften är behöriga för rökdykning. I beslutet om servicenivån uppges att larmavdelningarnas storlek är cirka 300 personer, av vilka cirka en tredjedel har behörighet för rökdykning²⁴. Ungefär hälften av brandkårerna är stödbrandkårer som producerar tjänster för räddningsväsendet med 30 minuters beredskap dygnet runt. Resten är reservbrandkårer som producerar samma tjänster under tider utanför tjänstetid. Avtalsbrandkårerna utför första insatsen inom djurräddningsuppdrag, naturkatastrofer och terrängbränder. Dessutom stöder man sig mångsidigt på avtalsbrandkårerna bl.a. i omfattande uppdrag för att ordna stödfunktioner och för att komplettera resurserna. Avtalsbrandkårerna larmas i vissa situationer till olycksplatsen enligt principen för närmaste enhet.

Avtalsbrandkårerna deltar också i produktionen av tjänster för förebyggande av olyckor. I beslutet om servicenivån har man beslutat att under perioden öka den handledning och rådgivning som avtalsbrandkårerna ger husbolagen. Dessutom har man beslutat att öka avtalsbrandkårernas utbildning så att deras resurser kan utnyttjas bättre än tidigare i säkerhetsutbildningen.²⁵ Utredningen innehåller inga uppgifter om andra frivilliga än avtalsbrandkårerna vad gäller produktionen av räddningstjänster.

Frivilliga utnyttjas också för att producera beredskaps- och befolkningsskyddstjänster. I enlighet med samarbetsavtalet utbildar Förvarsutbildningsföreningen MPK frivilliga från Helsingfors befolkningsskyddsförening (HVSSY ry) i olika uppgifter i bergsskyddsrum. Aktörerna inom HVSSY:s undersektion, Helsingfors räddnings- och spaningshundar

²⁴ Beslut om servicenivån 2021–2024. Helsingfors stads räddningsverk.

²⁵ Beslut om servicenivån 2021–2024. Helsingfors stads räddningsverk.

(HEPeKo) utbildas och utnyttjas delvis i efterspaningsuppgifter i anslutning till räddningsverksamheten.

4.2 Främjande av frivilligarbete inom räddningsväsendet

Myndigheterna för räddningsväsendet ska i mån av möjlighet främja verksamhetsförutsättningarna för frivilliga organisationer som anlitas i räddningsväsendets uppgifter. Främjandet av de frivilliga organisationernas verksamhetsförutsättningar omfattar ekonomiskt stöd, utbildningsstöd eller annat samarbete med de frivilliga organisationerna. Åtgärderna ska synas som mål och åtgärder som antecknats bland annat i räddningsverkens verksamhetsplaner.

Funktionsförmågan hos avtalsbrandkårernas personal följs upp årligen genom hälsoundersökningar, konditionstester, bedömningar av funktionsförmågan, personliga beredskapsprov och beredskapsprov på enhetsnivå samt uppgifter som mäter kompetensnivån. Räddningsverket fungerar som verksamhetsledare för avtalsbrandkårerna i området. Ledningsgruppen för verksamhetsstyrningen samarbetar med den ansvariga brandchefen och ledningsgruppen har en representant från avtalsbrandkårerna. Genom verksamhetsstyrningen säkerställs nivån på och effektiviteten i avtalsbrandkårernas serviceproduktion genom att man stöder brandkårernas verksamhet genom styrning, handledning samt materiellt och ekonomiskt stöd.

Räddningsverket deltar årligen i finansieringen av avtalsbrandkårsverksamheten med nästan en miljon euro. Avtal om främjande av avtalsbrandkårsverksamheten har ingåtts med räddningsverket, avtalsbrandkårerna och Helsingfors Räddningsförbund HELPE. Under den pågående perioden har man särskilt strävat efter att satsa på medlemsanskaffningen och avtalsbrandkårernas medlemsantal har ökat något. I den expertbedömning som gjordes 2022 konstaterades att det enligt räddningsverkets uppgifter har förekommit utmaningar i rekryteringen av avtalsbrandkårister.²⁶

4.3 Hälsoundersökningar för dem som hör till avtalsbrandkårer och andra motsvarande sammanslutningar

För en rökdykare och andra personer som utför motsvarande tungt arbete ska det, när de hör till avtalsbrandkårer och andra sammanslutningar som ingått avtal, ordnas sådana hälsoundersökningar som motsvarar de undersökningar som föreskrivs i lagen om företagshälsovård och andra förebyggande tjänster. Med förebyggande tjänster och hälsoundersökningar avses att förebygga och bekämpa hälsorisker och sanitära olägenheter som följer av arbete som hör till räddningsverksamheten och av arbetsförhållandena samt att skydda och främja personernas säkerhet, arbetsförmåga och hälsa.

Enligt utredningen ordnar Helsingfors stad periodiska hälsoundersökningar för avtalsbrandkårernas rökdykare på basis av brandkårsavtalen. Under innevarande period har det förekommit problem med hälsoundersökningarna på grund av

²⁶ Regionförvaltningsverkets expertbedömning 2022. Utkast.

Helsingfors företagshälsovård och undersökningarna har inte förlöpt som planerat. De undersökningar som behövs har dock tills vidare utförts inom skälig tid.

4.4 Utbildning av personal i bisyssla och avtalspersonal

Av personer i bisyssla och de personer som hör till avtalsbrandkårer eller till andra sammanslutningar som ingått avtal krävs utbildning i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan.

I Helsingfors ordnas utbildningen av avtalsbrandkårer av HELPE i samarbete med räddningsverket. Utbildningen indelas enligt olika kompetensområden i kurser som omfattar 0,5–3 studiepoäng samt webinarier och tävlingen Helsinki Malja.

Regionförvaltningsverkets bedömning av behovet, tillgången och utvecklingsbehovet för räddningsverksamhetens tjänster som anknyter till frivilligarbete inom räddningsväsendet:

Enligt utredningen har räddningsverket identifierat avtalsbrandkårens viktiga roll och stöder sig på avtalsbrandkårens resurser i produktionen av räddningsverksamhetens tjänster. Medlemsantalet har ökat under den senaste tiden och inga särskilda utvecklingsbehov har framförts i fråga om avtalsbrandkårer. Dessutom har man lyckats genomföra hälsoundersökningarna för de personer som behöver dem och utbildning ges till dem som deltar i avtalsbrandkårsverksamheten och utryckningsverksamheten för att upprätthålla beredskapen för den fastställda räddningsverksamheten. Inga särskilda utvecklingsbehov har lyfts fram gällande helheten.

5 Befolkningsskyddstjänster

Myndigheten inom räddningsväsendet ska enligt räddningslagen förbereda sig på att sköta befolkningsskyddsuppgifter som hör till verksamhetsområdet med tillräckliga planer och förberedelser. Befolkningsskyddstjänster är bland annat

- planering av befolkningsskyddsberedskapen
- samordning av planerna för befolkningsskyddsuppgifter som myndigheterna för räddningsväsendet ansvarar för
- fastställande av välfärdsområdets befolkningsskyddsorganisation
- reservering av personal som behövs för befolkningsskyddsuppgifter
- utbildning av befolkningsskyddets lednings- och specialpersonal
- ordnande av ledningslokaler och andra förutsättningar för räddningsverksamheten under undantagsförhållanden
- samarbete med kommunerna.

Syftet med detta kapitel är att bedöma det uppgiftsspecifika behovet av och tillgången till befolkningsskyddstjänster samt behovet av att utveckla tjänsterna.

I beslutet om servicenivån har personalresurserna fastställts till 4–5 årsverken 2021–2024²⁷. Personalstyrkan vid planeringsenheten för beredskap och befolkningsskydd vid Helsingfors stads räddningsverk är sex årsverken 2022²⁸.

5.1 Planering av befolkningsskyddsberedskapen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen huolehtii toimialaansa kuuluvien väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien suunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista valmisteluista sekä voimavaroista.

Enligt beslutet om servicenivå uppdateras skyddsplanen för Helsingfors årligen och övriga strategiska planer enligt behov så att de motsvarar förändringarna i verksamhetsmiljön. Enligt den erhållna utredningen uppdaterades den offentliga delen av befolkningsskyddsplanen 2022 och den är nu á jour.

Evakueringsanvisningen är från 2015.²⁹ Tidtabellen för uppdateringen av anvisningen har enligt räddningsverket påverkats av att man väntat på uppdaterade riksomfattande anvisningar som grund för anvisningen.³⁰ Alla planer i anslutning till befolkningsskyddet uppdateras i fortsättningen årligen och de uppdateras 2023.

²⁷ Beslut om servicenivå för räddningsväsendet i Helsingforsområdet 2021–2024.

²⁸ Helsingfors stads utredning om genomförandet av räddningsväsendets tjänster och det ekonomiska läget 2022.

²⁹ Inrikesministeriets syn av beredskapen vid räddningsverken 1.3.2023. Promemoria.

³⁰ Helsingfors räddningsverks kommentarer 28.7.2023.

5.2 Samordning av planerna för befolkningsskyddsuppgifter som myndigheterna för räddningsväsendet ansvarar för

Myndigheten inom räddningsväsendet i välfärdsområdet sörjer för samordningen av verksamheten och planerna med beaktande av samarbetsbehoven och -avtalen.

Räddningsverket beskriver i sin utredning att befolkningsskydds- och evakueringsplanerna utarbetas i omfattande samarbete med såväl Helsingfors stad som andra centrala aktörer. Inom HIKLU-området är informationsutbytet aktivt och en egen arbetsgrupp har tillsatts för beredskapen och befolkningsskyddet.

Planerna för befolkningsskyddet testas genom olika övningar. I verksamheten beaktas särskilt de beredskaps- och lokalförsvarsövningar som Regionförvaltningsverket i Södra Finland och Försvarsmakten möjliggör. Vid samövningar fungerar räddningsväsendet och befolkningsskyddsorganisationen som självständiga civila aktörer som står utanför försvarsmakten och som utför civilt ledda humanitära uppgifter som hör till befolkningsskyddet.³¹

I beskrivningen av nuläget i beslutet om servicenivån anges att grunden för planeringen av beredskapen och befolkningsskyddet är en hotbedömning av användningen av militära maktmedel, som har utarbetats i samarbete med Försvarsmakten. Under den föregående servicenivåbeslutsperioden har dessutom beredningen av riskanalysen för undantagsförhållanden inletts i samarbete mellan räddningsverken och Försvarsmakten. Riskanalysen för undantagsförhållanden fungerar som grund för skyddsplanen för Helsingfors. I beslutet om servicenivån har man beslutat att riskanalysarbetet för undantagsförhållanden utvecklas i enlighet med den riksomfattande enhetliga processen i samarbete med Försvarsmakten.

Uppgifter om samarbetet och planeringen i anslutning till riskanalysen av undantagsförhållanden som genomfördes 2022 har inte givits i de erhållna utredningarna. Tillgången till information och samarbetet med militära myndigheter kan därför inte bedömas.

5.3 Fastställande av välfärdsområdets befolkningsskyddsorganisation

Myndigheten inom räddningsväsendet i välfärdsområdet sörjer för utarbetandet och uppdateringen av planerna för befolkningsskyddsorganisationens personal (personal i huvud- och bisyssla samt avtalsbrandkårernas personal), material och lokaler.

Helsingfors stads befolkningsskyddsorganisation fastställs och uppdateras i samband med den omfattande planeringsrundan 2023.

Befolkningsskyddsorganisationens struktur, uppgifter och prestationsförmåga utvärderas årligen så att den motsvarar behoven under undantagsförhållanden.

³¹ Räddningsverkets kommentarer 28.7.2023.

Enligt den erhållna utredningen är den materiella beredskapen endast delvis på en ändamålsenlig nivå.

5.4 Reservering av personal som behövs för befolkningsskyddsuppgifter

Myndigheten inom räddningsväsendet i välfärdsområdet ansvarar för principerna för reservering av personal och lokaler för befolkningsskyddsorganisationen och tidsintervallet för uppdateringen. Den innehåller en uppdaterad VAP-reservering för personal i huvudsyssla och bisyssla samt avtalsbrandkårernas personal samt reservering av egna lokaler och eventuella tillfälliga skyddsrum.

Räddningsverket beskrev i sin utredning att varje verksamhetsområde inom Helsingfors stad ansvarar för reserveringen av egen personal. Räddningsverket har reserverat egen avlönad personal och frivilliga som utbildats för befolkningsskyddsuppgifter. Befolkningsskyddsorganisationen hålls årligen uppdaterad. Räddningsverkets uppgift är att styra person-, lokal- och materielreserveringen på stadsnivå.

5.5 Utbildning av befolkningsskyddets lednings- och specialpersonal

Lednings- och specialpersonalen inom befolkningsskyddet ska ha tillräcklig kompetens för att sköta de befolkningsskyddsuppgifter som myndigheterna för räddningsväsendet ansvarar för. Fastställandet av den utbildning, introduktion och upprätthållande av kunnandet som krävs för kompetensen och de åtgärder som planerats på basis av detta utgör utbildningsprogrammet för befolkningsskydd.

Välfärdsområdet ska följa, jämföra och utreda hur utbildningen av lednings- och specialpersonal inom befolkningsskyddet genomförs³². I beslutet om servicenivån anges i beskrivningen av nuläget att Helsingfors stads räddningsverk ordnar uppgiftsspecifik utbildning för den personal som reserverats för special- och ledningsuppgifter inom befolkningsskyddet. Utbildningen planeras så att den motsvarar den beredskap som skyddsplanen förutsätter.

Utbildningsmöjligheterna för ledningen och specialpersonalen inom befolkningsskyddet påverkas också av Räddningsinstitutets möjligheter att ge utbildning, en uppgift som även förutsätts i lagen.³³ Utbildningen planeras fortsätta 2023. Under 2022 har Teams-utbildningar om beredskap och befolkningsskydd ordnats enligt behoven hos och beställningarna från stadens verksamhetsområden. Utifrån den erhållna utredningen framgår det inte om de givna Teams-utbildningarna har utvärderats.

³² Räddningslagen, 65 § 5 punkten

³³Räddningsverkets kommentarer. 28.7.23

5.6 Ordnande av ledningslokaler och andra förutsättningar för räddningsverksamheten under undantagsförhållanden

Förutsättningarna för ledningen av myndigheterna för räddningsväsendet under undantagsförhållanden ska säkerställas. Detta omfattar

- en plan för ledning under undantagsförhållanden, inklusive uppdatering av planen och introduktion i planen
- fastställande av lokaler, tillfälliga lokaler och skyddsrum, som behövs för lednings- och kommunikationsfunktionerna samt avtal om lokalernas underhåll
- fastställande av de datasystem och reservsystem för dem som behövs i lednings- och kommunikationsfunktionerna samt avtal för underhållet av systemen.

En ledningsplan för undantagsförhållanden har utarbetats.

5.7 Samarbete med kommunerna

I beredskapen för befolkningsskydd samarbetar man med kommunerna. Samarbetet omfattar samskapsstrukturer, verksamhetsmodeller och det informationsflöde som samarbetet förutsätter. Övrigt samarbete i anslutning till beredskapen är till exempel stöd för kommunernas beredskapsplanering.

Enligt 14 § i lagen om välfärdsområden ska välfärdsområdet och kommunerna inom dess område åtminstone för varje fullmäktigeperiod förhandla om samarbetet, målen och arbetsfördelningen vid skötseln av sina uppgifter. Enligt den erhållna utredningen beskriver räddningsverket att det deltar i Helsingfors stads ledningsmodell och i det nätverk som genomför samskapsförfarandet. Genom nätverket främjas beredskapen och planeringen i anslutning till befolkningsskyddet.

Regionförvaltningsverkets bedömning av behovet, tillgången och utvecklingsbehovet för räddningsväsendets uppgifter som ingår i befolkningsskyddsberedskapen:

I helheten befolkningsskyddsberedskap har man observerat brister som det är viktigt att rätta till för att uppnå en tillräcklig nivå på tjänsterna. Närmare information om bedömningen av och bristerna i tjänsterna finns i den sekretessbelagda bilagan.

6 Kvaliteten på räddningsväsendets tjänster och behovet av att utveckla dem

6.1 Uppnående av de riksomfattande mål som statsrådet fastställt för organiseringen av ett högklassigt räddningsväsende i välfärdsområdet

Utfallet av de riksomfattande målen för ordnandet av ett högklassigt räddningsväsende i välfärdsområdet utvärderas första gången 2024.

6.2 Uppnående av de mål som man kommit överens om i förhandlingarna mellan inrikesministeriet och välfärdsområdet inom välfärdsområdet

Inga mål har fastställts för 2022.

6.3 Fullgörande av inrikesministeriets åtgärdsrekommendationer gällande kvaliteten inom välfärdsområdet

Inga åtgärdsrekommendationer har fastställts för 2022.

Regionförvaltningsverkets bedömning av kvaliteten på räddningsväsendets tjänster och utvecklingsbehovet som fastställts i välfärdsområdets redogörelse:

Bedömningen som gjorts 2023 innefattar inte ovan nämnda punkter 1, 2 och 3. Det finns ännu inga uppgifter för att göra bedömningen, eftersom välfärdsområdena inledde sin verksamhet i början av 2023.]

7 Räddningsväsendets investeringar

7.1 Investeringsbehov

Välfärdsområdet ska i räddningsväsendets delplan välja de viktigaste investeringarna samt motsvarande avtal med tanke på ordnandet av räddningsväsendet. Det är regionförvaltningsverkets uppgift att bedöma behovet av investeringar inom räddningsväsendet. I bedömningen ska uppmärksamhet fästas vid att investeringarna motsvarar det regionala servicebehovet.

Investeringsbehoven som Helsingfors stads räddningsväsende har är motiverade och det finns ett tydligt behov av dem. Enligt utkastet till servicenivåbeslut för Helsingfors stads räddningsväsende ³⁴ ligger tyngdpunkterna i investeringarna på nya räddningsstationer, vars investerings- och kostnadseffekter förutom den egentliga byggnaden även består av personalrekrytering, inredning av stationen, fordonsmateriel och personalutrustning. Utöver dessa görs ersättningsinvesteringar för materiel som används i räddningsverksamheten och man skaffar specialmateriel enligt hot och risker (bl.a. CBRNE-fordon). Under 2025 behövs det också betydande investeringar för att utveckla systemen för utomhuslarm. Helsingfors stads räddningsväsende har för 2024 också identifierat investeringsbehovet i ledningen av räddningsverksamheten vad gäller den gemensamma lägescentralen i samarbetsområdet. Lägescentralen kräver investeringar till en ombyggnad av lokalerna samt till ICT-system.

Enligt regionförvaltningsverkets uppgifter kan man med dessa investeringar upprätthålla den servicenivå som behövs i Helsingfors. På grund av de observerade nuvarande bristerna i aktionsberedskapen och den eventuella framtida utvecklingen är det möjligt att det i området i framtiden finns ett behov av att utveckla servicenivån, vilket kräver investeringar. Dessutom granskar regionförvaltningsverket årligen det vite som Helsingfors stad förelagts på grund av bristande aktionsberedskap, vilket kan påverka investeringsbehoven och -tidpunkterna. Under de kommande åren har Helsingfors stads räddningsväsende i sitt utkast till servicenivåbeslut lyft fram att man förnyar styrningen och dataöverföringen av systemet för befolkningslarm samt utvecklar systemet för utomhuslarm. Genom dessa investeringar kan reparationsskulden som riktas mot systemet med befolkningslarm enligt regionförvaltningsverkets uppfattning brytas.

7.2 Investeringarnas inverkan

Välfärdsområdet ska i delplanen bedöma investeringarnas inverkan på en jämlik tillgång till räddningsväsendets tjänster, deras kvalitet och kostnadseffektivitet. Det är regionförvaltningsverkets uppgift att bedöma verkningarna av investeringarna.

Enligt regionförvaltningsverket är de föreslagna investeringarna nödvändiga och minskar räddningsväsendets reparationsskuld i området. De beskrivna investeringarna korrigerar de brister som observerats i tjänsterna och bidrar till att upprätthålla en tillräcklig servicenivå.

³⁴ Utkast till servicenivåbeslut 2024–2026, red. 15.5.2023

Regionförvaltningsverkets bedömning av behovet av investeringarna och deras inverkan:

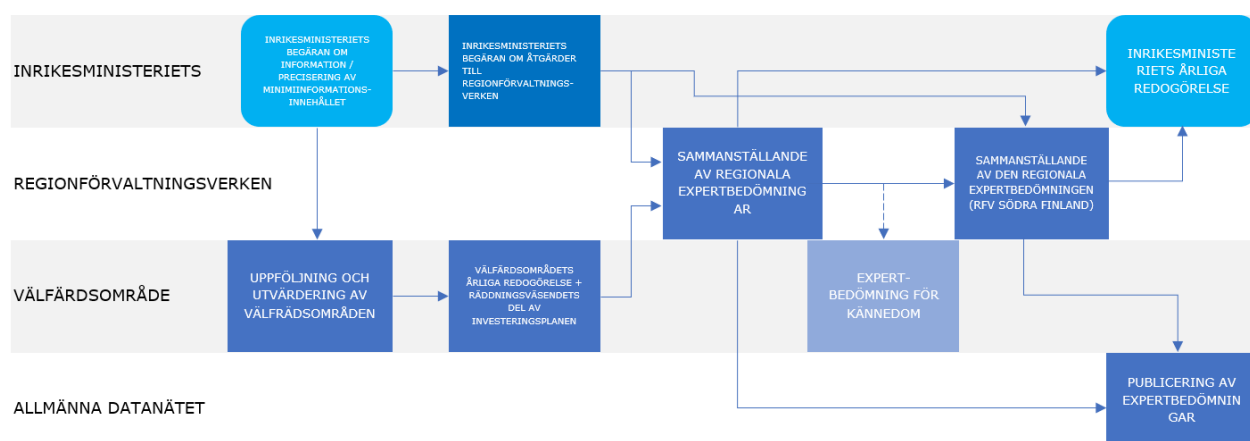
Regionförvaltningsverket anser att de investeringar som presenteras i investeringsplanen som utarbetats av Helsingfors stads räddningsväsende är motiverade och att det finns ett tydligt behov av dem. Med investeringarna i fråga korrigeras de brister som observerats i tjänsterna och investeringarna är nödvändiga för att uppnå en tillräcklig servicenivå.

8 Metoder och kvalitetsrapport

Informationsunderlag för utvärderingen

Expertbedömningen som Regionförvaltningsverket utarbetat grundar sig på både kvantitativ information och kvalitativt material. Det centrala informationsunderlaget för utvärderingen utgörs av välfärdsområdets årliga redogörelse. Lägesbilden som ligger till grund för expertbedömningen har utvidgats genom att utnyttja information ur räddningsväsendets datasystem Pronto samt dokumentmaterial om anordnarnas förvaltning, verksamhetssätt, planer och beslut. I utvärderingen har man dessutom utnyttjat regionförvaltningsverkens tillsynsobservationer och andra nationella myndigheters kalkyler och utredningar.

Informationsunderlaget för utvärderingen har sammanställts i nära samarbete med räddningsväsendet inom välfärdsområdet. Processen för expertbedömningen ges i figur 4.

Figur 4: Processen för expertbedömning

Informationsunderlagets öppenhet, tillgänglighet och kvalitet

Den statistiska informationen härstammar förutom från välfärdsområdets årliga redogörelse även från räddningsväsendets resurs- och olycksstatistiksystem (Pronto), vars material består av åtgärds- och resursregister som upprätthålls av de regionala räddningsorganisationerna som var verksamma före 2023 och av räddningsväsendet i de nya välfärdsområdena. Övriga informationskällor är i huvudsak offentliga och öppet tillgängliga. Uppgifterna i det kvalitativa dokumentmaterial som använts har källhänvisningar. Statistikuppgifterna har hämtats direkt ur registret utan riksomfattande kontroll. Regionförvaltningsverkens rapporter om tillsynsobservationerna är öppet tillgängliga på regionförvaltningsverkets webbplats.

Till skillnad från det övriga informationsunderlaget är diskussionerna med regionerna och deras material inte offentliga. Genom gemensamma diskussioner har regionernas representanter deltagit i utvärderingarna, och de har också haft möjlighet att kommentera de färdiga utvärderingstexterna.

Fördelningen av personalens årsverken i olika serviceklasser grundar sig på en uppskattning. Det finns inga riksomfattande enhetliga anvisningar för bedömningen, så olika räddningsverk har kunnat göra bedömningen enligt olika metoder.

9 Bilagor

Bilaga med uppgifter om beredskap för befolkningsskydd inom Helsingfors räddningsväsende. Sekretessbelagd.

10 Källor och bakgrundsmaterial som använts i bedömningen

ESAVI/609/2014.

ESAVI/14766/2019.

Utredning av räddningsväsendet i Helsingforsområdet. 27.2.23

Preciserande riskanalys av Helsingfors stads räddningsverk 2020.

Tavastehus förvaltningsdomstol 20/0563/1.

Plan för förebyggande av olyckor 2022. Helsingfors stads räddningsverk.

Servicenivåbeslut 2021–2024. Helsingfors stads räddningsverk.

Utkast till servicenivåbeslut 2024–2026, red. 15.5.23

Anmälningförfarande enligt 41 § i räddningslagen. Regionförvaltningsverken. 2023.

Räddningsväsendets tjänster inom området för Helsingfors stads räddningsverk 2021 Regionförvaltningsverken. Utkast.

Anvisning för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet (IM 20/2012)

Pronto-statistik. Läst 9.5.2023, 26.5.2023, 29.5.2023 och 31.5.2023.

Inrikesministeriets syn av beredskapen vid räddningsverken 01.3.2023. Promemoria.

Beredskap för bekämpning av miljöskador inom räddningsväsendet 2022. Regionförvaltningsverkens publikationer 157/2023 (på finska).

Regionförvaltningsverket i Södra Finland

Huvudkontoret

2023